

Linki symboliczne i twarde w systemach Linux/Unix

Wprowadzenie:

Linki w systemach Linux pozwalają na tworzenie alternatywnych nazw i dróg dostępu do plików bez duplikowania ich zawartości. Są dwa typy linków: symboliczne (symlinki) i twarde (hard links), każdy z nich ma swoje zastosowania i ograniczenia.

1. Link symboliczny (symbolic link, symlink)

Co to jest link symboliczny?

Link symboliczny to specjalny plik, który zawiera ścieżkę do innego pliku lub katalogu. Można go traktować jak "skrót" w systemach Windows. Link wskazuje na lokalizację docelową, ale sam nie zawiera danych oryginalnego pliku.

Tworzenie linku symbolicznego:

```
In -s /ścieżka/do/originalu /ścieżka/do/linku
```

Przykłady praktyczne:

```
In -s /usr/local/bin/python3.11 /usr/local/bin/python
```

Tworzy link `python` wskazujący na `python3.11`. Dzięki temu można wywoływać `python` zamiast pełnej nazwy.

```
In -s /var/www/html/projekty/strona ~/strona_link
```

Tworzy wygodny skrót do katalogu projektu w katalogu domowym.

```
In -s /mnt/dysk_zewnetrzny/backup ~/backup
```

Skrót do katalogu backupu na zewnętrznym dysku.

Sprawdzanie linków symbolicznych:

```
ls -l link_nazwa
```

Wyświetla informację o linku i pokazuje gdzie wskazuje, np.:

```
lrwxrwxrwx 1 user user 24 Nov 23 15:00 strona_link -> /var/www/html/projekty/strona
```

Usuwanie linku symbolicznego:

```
rm link_nazwa
```

Uwaga: usuwanie linku nie usuwa pliku docelowego!

Cechy linków symbolicznych:

- Mogą wskazywać na pliki i katalogi
- Mogą wskazywać na nieistniejące cele (tzw. "wiszące linki")
- Działają między różnymi systemami plików i partycjami
- Są widoczne jako osobny typ pliku (oznaczenie `l` w `ls -l`)

2. Link twardy (hard link)

Co to jest link twardy?

Link twardy to dodatkowa nazwa dla tego samego pliku na dysku. W przeciwieństwie do linku symbolicznego, link twardy wskazuje bezpośrednio na te same dane (ten sam inode) co oryginalny plik. W praktyce nie ma różnicy między "oryginałem" a "linkiem" - oba są równorzędnymi nazwami tego samego pliku.

Tworzenie linku twardego:

```
ln /ścieżka/do/pliku /ścieżka/do/twardego_linku
```

Przykłady praktyczne:

```
ln /var/log/syslog /home/admin/syslog_backup
```

Tworzy drugi dostęp do tego samego pliku logów. Modyfikacja w jednym miejscu jest widoczna w drugim.

```
In dokument.txt dokument_kopia.txt
```

Obie nazwy wskazują na ten sam plik. Usunięcie jednej nazwy nie usuwa danych, dopóki istnieje druga.

Sprawdzanie linków twardych:

```
ls -li plik
```

Opcja `-i` pokazuje numer inode. Pliki o tym samym numerze inode to linki twarde do tych samych danych.

```
$ ls -li dokument.txt dokument_kopia.txt
12345678 -rw-r--r-- 2 user user 1024 Nov 23 15:00 dokument.txt
12345678 -rw-r--r-- 2 user user 1024 Nov 23 15:00 dokument_kopia.txt
```

Ten sam numer inode (12345678) i liczba linków "2" oznacza, że to linki twarde.

Cechy linków twardych:

- Działają tylko dla plików (nie dla katalogów)
- Muszą być w tym samym systemie plików
- Plik jest usuwany dopiero gdy usuniemy wszystkie linki twarde do niego
- Nie są widoczne jako osobny typ - wyglądają jak zwykłe pliki

3. Różnice między linkami symbolicznymi a twardymi

Cecha	Link symboliczny	Link twardy
Typ	Wskaźnik do ścieżki	Dodatkowa nazwa pliku
Katalogi	Tak	Nie
Różne systemy plików	Tak	Nie
Po usunięciu oryginału	Link "wiszący"	Dane nadal dostępne

4. Praktyczne zastosowania

```
# Link symboliczny do aktualnej wersji aplikacji
ln -s /opt/app-1.2.3 /opt/app

# Link symboliczny do konfiguracji
ln -s /etc/nginx/sites-available/strona.conf /etc/nginx/sites-enabled/strona.conf

# Link twardy jako backup przed edycją
ln waźny_plik.conf waźny_plik.conf.backup

# Sprawdzenie gdzie prowadzi link
readlink -f link_nazwa

# Znalezienie wszystkich linków twardych do pliku
find / -inum $(ls -i plik | awk '{print $1}') 2>/dev/null
```

Revision #1

Created 23 November 2025 14:19:07 by Tomasz Konieczny

Updated 23 November 2025 14:20:01 by Tomasz Konieczny